ՄԵԾՄՈՒԱՑԸ

ԱԽՊԱՐ

ԵՐԵՎՄԻ ՂԱԶԷԹԱ

ՇԷՐԱՑԻԹ

Սէնէլիի բէչին 150
Ալթը այլըղը 80
Իւչ այլըղը 40
Թաշրալտը իչին բօսթա իւճրէթի սէնէլիի . 40
Շէհիր բօսթասը 80

Ղազէթայա միւթէալլիգ խուսուսաթ իչին
Ց. ԹՕԼԱՅԵԱՆԱՆ միւրաճաաթ օլունա

ԻԼԱՆԱԹ

Պէհէր սաթըրը պիր տէֆալըգ իչին 3
Իքինճի տէֆա իչին 2
Թլք սահիֆէյէ գօնուլանըն պէհէր սաթըրը . 10
Զիւատէ տէրճ իտիլէճէք իլանաթ իչին այրըճա
բազաբլրդ օրունուր.

Ումուրը նախատեսկա այիտ պէնտէր մէճճանէն
տէրճ օլունուր.

1159 ՏԷՕՐՏԻՆՃԻԻ ՕԷՆԷ 1888 ԲԱԶԱՐ ԻՐԹԷՍԻ ⁞⁞ ՆԻԻՍԽԷՍԻ 30 ԲԱՐԱ ⁞⁞ ՕԳՈՍՏՈՍ 8/19 ԺԱ ՁԻԼՀԻՃՃԷ ՀԱՅՈՑ Ն. 1159

Տիւնքի բազար կիւնիւ Տէրսաատէթ ումում Էրմէնի-գաթօլիք քիլիսէ-լէրինտէ օգուտնուլան Բաբա հազրէթլէրինին կոնդակը սուրէթի տիր.

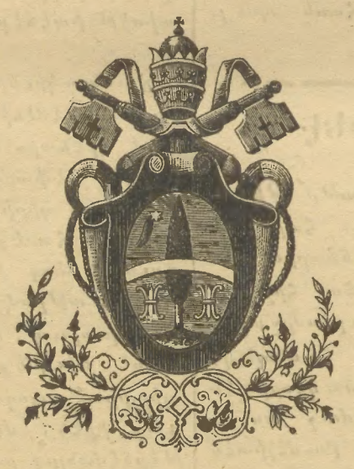

ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՊԵՏՐՈՍ Ժ.

ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ԿԻԻԼԻԿԻՈՑ

ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՑ ԵՒ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՑ

ԵՒ

ՍԻՐԵՑԵԱԼ ՈՐԴԻՈՑ, ԿՂԵՐՑ ԵՒ ՄԻԱՆԶԱՆՑ

ԵՒ

ՀԱՒԱՏԷՍ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ

ՈՐՔ Ի ՇՆՈՐՀՍ ԵՒ Ի ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԱԹՈՌՈՑ

ԼԵՒՈՆ ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՏ Ժ.

Պատուական Եղբարք եւ Սիրեցեալ Որդիք, Ողջոյն եւ Առաքելական Օրհնութիւն։

Հայրական սէրն, որ համբէն Տէրունական հօրը կ'ընգրկեմք, այնպիսի զօրութիւն և բնութիւն ունի, որ քրիստոնեայ աշխարհին ամենն կողմն եթէ ուրախալի և եթէ տրտմալի ինչ որ հանդիպի, այն ամենը սերտագոյնս կը զգամք և հանապազ անոնց կը մասնակցիմք։ Վասն որոյ, ինչպէս յառաջ Մեր սիրտն խորապէս և երկար ժամանակ ցաւած էր, վասն զի Հայ ժողովրդենէ ոմանք, մանաւանդ Կոստանդնուպօլսոյ քաղաքին մէջ, Ձեր եղբայրական միութենէն բաժնուած էին, այսպէս ալ այժմ յատուկ ուրախութեամբ զեղեալ եմք, որուն մեծաւ եռանդեամբ կ'սպասէինք, վասն զի շնորհիւն Աստուծոյ այն տարաձայնութիւն բարեբաղդաբար վերջացաւ։ Արդ՝ մինչ Ձեր մէջ վերահաստատուած միաբանութեան և խաղաղութեան համար Ձեզ Մեր ուրախակցութիւնը կը յայտնեմք, չեմք կարող զՁեզ մեծապէս յորդորելէ ետ կենալ, որպէս զի Աստուածային բարութեան այս մեծ պարգեւը նախանձայուզութեամբ պահպանելու և աճեցնելու համար ամեն ջանք, ի գործ դնէք։ Եւ որպէս զի կարենաք դայս ի ձեռս բերել, այսինքն կրօնքի վերաբերեալ իրաց մէջ մտաց եւ որտի միութիւնը, հարկ է զի ամենքդ ալ, որպէս կընէք, առ այս Սուրբ Աթոռ հնազանդութեան մէջ հաստատապէս յարատեւէք, եւ Դուք Սիրեցեալ Որդիք, հաւատարմաբար հլու և հնազանդ ըլլաք ձեր Պատրիարքին և միւս այլ Հովուաց, որք օրինաւորապէս ձեզ վերակացու են։ Եւ որովհետեւ հասարակային իրաց մէջ հանդիպած տարաձայնութիւններն և առանձնական գործոց մէջ եղած գժտութիւններն ստէպ սոյն այս կրօնական միութիւնը պառակտելու առիթ կ'ընձեռեն, վասն որոյ առաջինները ձեզմէ հեռացնէ պիտի ձեր առ վեհապետն Օսմանեան կայսերութեան ունեցած հաւատարիմ և մեծապայծառ օրինապահութիւն և հպատակութիւնն, այն վեհապետին՝ որուն արդարասիրութիւնն, խաղաղութեան պահպանութեան համար տածած փոյթ և ջանքն, և Մեր նկատմամբ ունեցած բարեացակամ զգացմունքն Մեզ քաջ ծանօթ են, և շքեղ ապացոյցներով իսկ հաստատեալ։ Իսկ առանձնական գժտութեանց գալով, հնար է զասոնք դիւրին եղանակաւ ձեզմէ անհետացնել, եթէ երանելւոյն Պօղոսի հեթանոսաց Առաքելոյն կատարեալ եղբայրսիրութեան նկատմամբ սորվեցուցածը միշտ ձեր մտաց մէջ տպաւորած ըլլաք, և 'ի գործ դնէք, «Սիր երկայնամիտ է, քաղցրանայ, սիր, ոչ նախանձի, ոչ ամբարհաւաճ, ոչ հպարտանայ, ոչ յանդգնի, ոչ խնդրէ զիւր, ոչ գրգռի, ոչ խորհի զչար» (¹)։

Իսկ այս ազնիւ և կատարեալ համաձայնութիւնն ձեզ ուրիշ բարիք ալ պիտի արդիւնաւորէ։ այսինքն ինչպէս ըսինք, նոյնով պիտի կարենաք վերահաստատեալ միաբանութեան և խաղաղութեան պտուղները աճեցնել և տարածել։ վասն զի այդ համաձայնութիւնն ձեր վրայ պիտի գրաւէ այլոց իսկ հայեցուածքը և մտադրութիւնը, որք՝ թէպէտեւ ձեզի հետ հաւասար ծագումն և անունը ունին սակայն տակաւին Մեզմէ և ձեզմէ կը տարաձայնին, և այն Սուրբ փարախին ցանկին մէջ, որոյ Մեք գերագոյն Հովիւն եմք, չ'են պարունակիր։ Արդ՝ ասոնք ձեր եղբայրսիրութեան և միաբանութեան օրինակները աեսնելով, դիւրաւ պիտի իմանան թէ, Յիսուսի Քրիստոսի հոգին կը տիրէ ձեր մէջ, որ մի միայն կարող է իրենները այնպէս միացնել իրենց հետ որպէս զի մի մարմին ըլլան։ Աստուած տայ որ խելամուտ ըլլան, և որոշեն վերահաստատել այն միութիւնը՝ յորմէ իրենց նախնիքն հեռացան։ Այս բանս երբ իրանայ, անշուշտ իրենց համար մեծ մխիթարութիւն պիտի պատճառէ. վասն զի Մեր և ձեր հետ միացեալ ըլլալով, մի եւ նոյն ատեն միացեալ պիտի հանդիսանան նաեւ այլ հաւատացելոց, որք կաթողիկեայ անուամբ յընդհանուր տիեզերս սփռեալ են, և խելամտեն պիտի թէ՝ խորհրդական Սիոնի խորաններուն ապաւինած են, որոմ միայն՝ Աստուածային խոստմամբ տուեալ է իւր վրանները կանգնել և իւր ապաւանդակները երկայնել աշխարհիս ամեն կողմն։

Արդ, Պատուական եղբարք, Դուք որ Հայ վիճակներու վերակացու էք, և ինչպէս քաջ գիտեմք, թէ՝ յորդորելու մասին մէջ նախանձ, և թէ՝ համոզելու մասին մէջ գիտութիւն ունիք, Դուք պարտաւոր էք բոլոր ուժով աշխատելու, որպէս զի այս փափաքեալ միութիւնը վերահաստատուի։ Նա մանաւանդ կ'ուզեմք որ Դուք, յանուն Մեր և Մեր խօսքովն առ այն զնոսա հրաւիրէք, քանզի անպատեհ չէ, մանաւանդ թէ մեծապէս վայելուչ է որ Հայրն մեկուսացեալ և երկար ժամանակ սպասեալ որդիքը հայրենի յարկին տակ կոչէ, և տարածեալ բազկօք վերադարձեալները դիմաւորէ, զանոնք ընդգրկելու համար։ Եւ չեմք կարծեր թէ ձեր խօսքերն և յորդորներն ի դերեւ ելանեն։ Բարի ելից յոյս կ'ուտան Մեզ՝ նախ Աստուծոյ առ ամենայն ազգս անհուն ողորմութիւնն և ապա նոյն իսկ Հայ ժողովրդեան հեզամտութիւնն և հանճարն։ Թէ որչափ նոյնն չմիտեալ է ճշմարտութիւնը ընդունելու, երբ զայն ճանչնայ, և որչափ միութեան տրամադրեալ է, երբ իմանայ թէ անկից հեռացած է, պատմութեան բազմաթիւ ապացոյցերով հաստատեալ է։ Նոյն իսկ անոնք, որք եկեղեցական պաշտամունքները ձեզմէ զատ կը վարեն, կը պարծին թէ Հայ ազգն Քրիստոսի հաւատքը սորված է 'ի Գրիգորէ, որ էր այր օրբակրօն և մականուանեալ Լուսաւորիչ, և զոր իրենք եւս յատուկ պաշտամամբ կը մեծարեն իբրեւ Հայր և Պաշտպան։ Եւ իրենց իբրեւ յիշատակաց արժանի բան մի եղած է անոր 'ի Հռովմ ըրած ճանապարհորդութիւնն, որպէս զի Սրբոյն Սեղբեստրոսի Ծայրագոյն քահանայապետին իւր ֆաւատոց հաւաստիքը ներկայացնէ, եւ իւր հնազանդութիւնը մատուցանէ, մանաւանդ համբաւեալ իսկ է, թէ նոյն քահանայապետէն մեծ մարդասիրութեամբ ընդունուած, և այլ և այլ յատուկ իշխանութեամբ ճոխացեալ է։ Եւ բազմաթիւ Հայրապետք որք այնուհետեւ Հայաստանեայց եկեղեցին հովուեցին, Առաքելական Աթոռոն նկատմամբ նոյն հոգւով տոգորեալ էին ինչպէս Սուրբն Գրիգոր և այս յայտնապէս կը ուսնուի իրենց նամակներէն, իրենց ի Հռովմ ըրած ուխտագնացութիւններէն և մանաւանդ Սինհոդոսական վճիռներէն։ Եւ արդարեւ մեծապէս յիշատակութեան արժանի են այն խօսքերն, զորս Սոյ Ժողովոյն մէջ, որ 1307 տարին գումարեցաւ, Հայաստանեայց Հարք առ այս Առաքելական Աթոռ հնազանդութեան պարտաւորութեան մասին վճռեցին։ Քանզի որպէս մարմին հնազանդի գլխոյն, նոյնպէս ընդհանուր Եկեղեցի, որ է մարմին Քրիստոսի, հնազանդել պարտ է նմա, որ գլուխ ի Քրիստոսէ հաստատեցաւ համօրեն Եկեղեցւոյ։» Որ և նաեւ Ատանայի ժողովոյն մէջ, որ նոյն դարուն վեցտասաներորդ տարին գումարեցաւ, վերահաստատեցաւ և ընդարձակագոյնս մեկնուեցաւ։ Զեզ անծանօթ չէ նաեւ, միւսնուազ կարեւորները զանց ընելով, ինչ որ Փլորենտեան ժողովոյն մէջ տեղի ունեցաւ, ուր երբ, կոստանդին Ե. Կաթողիկոսին պատգամաւորներն հասին, և Մեր Նախորդ Եւգինէոս Դ. ին, իբրեւ Քրիստոսի փոխանորդին իրենց յարգութիւնը մատուցին, ըսին թէ, «Եկնայ եմք առ զյոյժդ մեր, եկնայ եմք առ Հռովմայ, Դուռ ես վկայ եկեղեցւոյ։» Եւ աղաչեցին որպէս զի Գրլուին անդամոց վչտաց վչտակից ըլլայ, Հովիւն հօրը ժողովէ, հիմնն զեկեղեցին հաստատէ (1), եւ իրենց հաւատոյ դաւանութիւնը ընծայելով ադաչեցին ըսելով թէ, «Եթէ պատկաս իցի, ոչուռ՝»։ Յայնժամ քահանայապետն հրատարակեց սինհոդոսական Հրահանգագիրը, որոյ սկիզբն է «Ցնծացէք առ Աստուած», որով իրենց վարդապետից ինչ որ կաթողիկէ վարդապետութեան նկատմամբ կարեւոր տեսաւ։ Պատգամաւորներն յանուն իւրեանց, և իրենց Պատրիարքին եւ բոլոր Հայ ժողովրդեան յայտարարեցին թէ, նոյն Հրահանգագիրը հլութեամբ և յօժարութեամբ կ'ընդունին, «եւ խոստանամք եւս յանուն վեր անդր յիշատակելոց, իբրեւ ճշմարիտ որդիք հնազանդութեան՝ անսալ հաւատարմութեամբ ամենայն օրինադրութեանց եւ հրամանաց Առաքելական Աթոռոյ։» Վասն որոյ Կիւլիկիոյ Ազարիա Կաթողիկոսն իր 1585 Ապրիլ 10 թուականով առ Մեր Նախորդն Գրիգոր Ժ. գրած թղթին մէջ ամենայն ճշմարտութեամբ կ'ըսէ, «Ոմանք անհագիտս Մեր հնոց նախնեացն, զհնազանդութենէն հայրապետացն եւ կաթողիկոսաց Մերոց առ հայրապետն Հռովմայ, որպէս էր այն հնազանդութիւնն Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին առ Սորբ Պապն Սեղբեստրոս։» Այսպէս Հայ ժողովրդեան մէջ սովորութիւն եղած է, ամեն պատեհ առթին 'ի Սուրբ Աթոռոյ առաքուած նուիրակները ամենայն պատուով ընդունիլ, և խղճի մտօք անոր հրամանաց անսալ։

Ապահով եմք թէ այս բաներն մեծապէս պիտի ազդեն, որով Մեզմէ տակաւին հեռու Ծայրագոյներէ շաաերն պիտի համոզուին ըղձիւք խընդրելու որպէս զի Մեր հետ միանան։ Եւ եթէ ոմանց համար անստուգութեան և տարտամութեան առիթ ըլլայ այն երկիւղն, իբրեւ թէ իրենց գործոց նկատմամբ ոչ այնչափ յօժարակամ պիտի գտնեն զՍուրբ Աթոռն, և կամ թէ ոչ այն սիրով Մեզմէ պիտի ընդունուին, ինչպէս իրենք կրփափաքին, ջանացէք, Պատուական եղբարք, որպէս զի լաւ խորհրդածեն թէ Մեր նախորդք Հռովմայ Հայրապետք իրենց Հայրական սիրոյն յայտնի ապացոյցերը երբէք Հայոց վրայէն պակաս չ'ըրին։ Արդարեւ իրենք զանոնք միշտ սիրով ընդունեցան, երբ կամ ուխտագնացութեամբ 'ի Հռովմ և կամ ապաւէն գտնելու համար իրենց դիմեցին. նա մանաւանդ զիրենք ասպնջականելու. յարմար տեղեր պատրաստել տուին։ Ինչպէս ծանօթ է Գրիգոր Ժ. Հայազգի պատանեաց կրթութեան և դաստիարակութեան համար վարժարան մի հիմնել միտքը դրած էր, բայց չկարողացաւ իւր խորհուրդը կատարել, վասն զի մահն զինքը յափշտակաց։ Ուրբանոս Ը. զայն ըստ մասին հոգաց, որ իւր կառուցած Տարածման Հաւատոյ ընդարձակ վարժարանին մէջ այլ օտարազգի աշակերտաց հետ Հայերը եւս ընդունեցաւ։ Իսկ Մեք, թէպէտ եւ 'ի դժնդակ ժամանակս, Աստուծոյ օգնականութեամբն կարող եղանք նաեւ լաւագոյն եղանակաւ Գրիգորի Ժ. ի խորհածը իրացնել. ադամինքն Հայ աշակերտաց համար Թոլենթինեան Սուրբ Նիկողայոսի Եկեղեցւոյն քով ընդարձակ բնակարան մի հաստատեցինք, և կանոնաւորապէս իրենց վարժարանը սահմանեցինք։ Այս ամեն վերոյիշեալ գործոց մէջ միշտ հոգացինք որպէս զի Հայ ծէսն և լեզուն, որ հնութեամբ, գեղեցկութեամբ և մեծահռչակ մատենագրաց թուոցն փայլած է, իրեն պարտ ու պատշաճ պատուոյն մէջ պահուի, մանաւանդ թէ շատոնց 'ի վեր հոգացուած է, որպէս զի ձեր ծիսէն Եպիսկոպոս մի 'ի Հռովմ հաստատուն բնակութիւն ունենալով, 'ի Ցեառնէ յեկեղեցական վիճակ կոչուած աշակերտաց սուրբ ասիճանները տայ։ Դարձեալ Ուրբանեան վարժարանին մէջ Հայ լեզուի դասատուութիւնն հաստատեցաւ. եւ Մեր Նախորդ Պիոս Թ. հոգաց որպէս զի Հռովմէական քահանայապետական Կղերանոցի լսարանին մէջ ուսուցիչ մը հաստատուի յորմէ մեր ազգի պատանիք Հայ ազգին լեզուն, մատենագրութիւնը եւ պատմութիւնը սորվիլ կարող ըլլան։

Բայց Հռովմայ քահանայապետաց խնամքն այս քաղաքիս սահմաններուն մէջ միայն չ'ամփոփուեցան։ քանզի ոչինչ իրենց սրտին այնչափ սիրելի եղած է, որչափ ձեր եկեղեցւոյն օգնութիւն մատուցանելն երբ այն դժուարին հանգամանաց մէջ կը գտնուէր, անոր ժամանակաց դժնդակութեան հասուցած վնասները դարմանելն, և ամեն կարելի օգուտ հայթայթելն։ Ոչ ոք կ'անցգիտանայ թէ ո՛րպիսի ջանքով թէ-

(¹) Ա. Կորնթ. ԺԳ. 4-5

(¹) Լապպ. Հաւաք. Ս. Ժողովոց. Յաւելուած Հտ. Ե. 210

Նեղիկոս ԺԴ. աշխատեցաւ, որպէս զի ձեր ծէսն, ինչպէս միւս եւս Արեւելեան Եկեղեցեաց՝ անվթար պահուէր, եւ որպէս զի Հայ ուղղափառ Կաթողիկոսաց յաջորդութիւնն յաժառն Սսոյ վերահաստատուէր։ Բաղայատ են ձեզ խնամք եւ հոգ Լեւոնի ԺԲ.ի, եւ Պիոսի Ը.ի, որպէս զի Օսմանեան Կայսերութեան Մայրաքաղաքին մէջ Կաթողիկեայ Հայք, ըստ օրինակի միւս ազգաց, որք են 'ի նոյն Կայսերութեան, իրենց հասարակային գործոց համար իրենց տեսուչը ունենան։ Նոր է վերջապէս Գրիգորի ԺԶ.ի և Պիոսի Թ.ի գործոց յիշատակն, որպէս զի թէ՛ ձեր գաւառաց մէջ եպիսկոպոսական Աթոռոյ թիւն աւելնայ, և թէ՛ Կաթողիկեայ Հայոց Հոգեւոր գլուխն Կ. Պոլսոյ մէջ բարձի և պատուոյ արժանի աստիճանը ընդունի։ Որ եւ ձեռք բերուեցաւ, նախ հոն Արքեպիսկոպոսական և Նախագահական Աթոռը հաստատելով, և ապա ասոր Կիւլիկիոյ Պատրիարքութեան հետ միութիւնը վճռելով, այնու օրինօք որ Պատրիարքին բնակութեան տեղին Կայսերութեան Մայրաքաղաքն ըլլայ։ Եւ որպէս զի վայրաց հեռաւորութիւնն չտկարացնէր այն սերտ միութեան զօրը, որ Հռովմայ Եկեղեցւոյ հետ կը զուգէ Հայ Հաւատացեալները, իմաստութեամբ սահմանեցաւ զի, նոյն վերոյիշեալ քաղքին մէջ Առաքելական նուիրակ մը գտնուի, որ Հռովմայ Քահանայապետը ներկայացնէ։ Իսկ Մեր նկատմամբ, Դուք վկայք էք թէ, որպիսի հոգ և խնամք կը տածեմք ձեզ համար, որպէս և Մեք վկայեմք ձեր առ Մեզ սերտ յարման, որոյ ստէպ յայտնի ապացոյցերը ընդունած եմք։

Արդ, մեկ կողմէն Հայ ժողովրդեան հանճարն, նախնեաց աւանդութիւններն և անցեալ դարուց ամենյիշատակներն առ այս ճշմարտութեան Աթոռ. կը մղեն ձեզմէ բաժանեալ Հայերը, և զանոնք այնպիսի ուժով կը յանկուցանեն, որպէս զի այլ եւս դանդաղելու տեղի չ'ըլլայ, և միւս կողմանէ այս Առաքելական Աթոռս միշտ իւր ամենչնանք ըրածէ, որպէս զի ձեր ազգը միշտ իրեն սերտագոյնս միացեալ պահէ, և զնոյն, եթէ երբէք թերանայ, նորէն միութեան մէջ վերահաստատէ։ Վասն որոյ ձեզ, Պատուական եղբարք, համոզելու, և Մեզ յուսալու կարի ծանր ապացոյցեր կը ներկայանան, որ վաղեմի միաբանութիւնն կատարելապէս վերահաստատուի, որ արդարեւ ձեր ազգին համար մեծ բարեաց պատճառ պիտի ըլլայ, ոչ միայն յայնմ որ հոգւոց յաւիտենական փրկութեան կը պատկանի, այլ և նոյն իսկ բարօրութեան և ամենայն ցանկալի բարւոյ այս աշխարհիս վերայ։ Ապաքէն պատմութիւնն կը վկայէ թէ, Հայ Եպիսկոպոսաց մէջ անոնք առաւել քան զայլս, իբրեւ լուսաւորագոյն աստեղք փայլեցան, որք սերտիւ Հռովմայ Եկեղեցւոյն հետ միացած էին։ Նմանապէս Մեզ կը վկայէ թէ, ձեր ազգին վարքն ամենամեծ եղաւ մանաւանդ այն դարուց մէջ, յորս կաթողիկէ կրօնքն ձեր մէջ ընդարձակագոյնս ծաղկեցաւ։

Եւ որպէս զի այսպիսի իրք ըստ հասարակաց ուխտից և բաղձանաց յաջողին, մի միայն Աստուծմէ կախում ունի, որ զամենայն ինչ կը կառավարէ, և որ «ընդ որս հաճի՝ կոչէ, եւ զոր կամի՝ աստուածապաշտ առնէ» (¹)։ Ուրեմն Մեզ հետ առ Աստուած խոնարհ մաղթանքներ, ո՛ Պատուական Եղբարք և սիրեցեալ Որդիք, ուղղեցէք, որպէս զի ձեր ազգին այն ամեն անհատներն, որք սուրբ մկրտութեամբ քրիստոնէական կենաց ընկերութեան մէջ մտած ըլլալով, տակաւին Մեզմէ մեկուսացեալ կը մնան, չնորհաց զօրութենէն չարժեալ և Մեզ հետ միացեալ Մեր սիրտը ուրախութեամբ լեցուցեն, ըստ որում կ'ըսէ Առաքեալն, «Զնոյն խորհիջիք, զնոյն սէր յանձին ունիջիք, համաշունչք, միախորհուրդք» (²)։

Զանացէ՛ք եւս, որպէս զի շնորհաց Գահին առջեւ բարեխօսէ «Փառաւորեալ եւ օրհնեալ միշտ սուրբ կոյս Աստուածածին Մարիամ, մայր Քրիստոսի, և մատուցանէ զաղաչանս մեր Որդւոյ իւրում եւ Աստուծոյ մերոյ» (³)։

Անոր հետ 'ի միասին բարեխօս ունեցէ՛ք չքեղ Մարտիրոս Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչը, որպէս զի իբրեւ մատակարար աստուածային օգնութեան իւր այնչափ աշխատութեամբք և 'ի չարչարանս աննկուն հաստատութեամբն ձեռնարկած գործոյն լրումն և հաստատութիւն պարգեւէ։ Վերջապէս՝ Մեր աղօթից մասնակցելով, զայս եւս խնդրեցէք թէ, Հայոց հեզաբարոյութիւնն՝ և իրեն առ Կաթողիկէ միութիւն վերադարձն միւս այլ ամեն ժողովրդոց օրինակ և յորդոր ըլլայ, որք թէպէտեւ զՔրիստոս կը պաշտեն, այլ 'ի Հռովմայ Եկեղեցւոյն անջատեալ են, որպէս զի ասոնք եւս դառնան հոն, ուստի մեկնած են և ըլլայ մի հօտ և մի հովիւ։

Այսպիսի ուխտիւք և ակնկալութեամբք, Ձեզ, Պատուական եղբարք, և ձեզ ամենուդ, սիրեցեալ որդիք, 'ի գրաւական աստուածային մարդասիրութեան մեծ սիրով Մեր Առաքելական Օրհնութիւնը կը չնորհեմք։

Տուալ 'ի Հռովմ առ Սրբոյն Պետրոսի, 'ի 25 յուլիսի (Ն.Տ.) 1888, Մեր Քահանայապետութեան Մետասաներորդ տարին։

ԼԵՒՈՆ ԲԱՀԱՆԱՑԱՊԵՏ ԺԳ.

Ի հաստատութիւն հաւատարմութեան չափերէն թարգմանութեանս 'ի Լատին բնագրէ։

Բերա Կոստանդնուպոլսոյ, Կաթողիկոսարան 6/18 *Օգոստոս* 1888.

ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՊԵՏՐՈՍ Ժ.

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ-ՊԱՏՐԻԱՐՔ ԿԻՒԼԻԿԻԱՅ

(¹) Ս. Ամբրոս. 'ի Ղուկ. գլ. Դ.

(²) Փիլիպպ. Բ. 2.

(³) Մաղթ. Հայաստան Ժամակարգ։

ԳՈՒՐԳԱՆ ՊԱՏՐԱՄԸ ԱԼԱՑԸ

Ճումա իրթէսի կիւնիւ Գուրգան պայրամը օմագ միւնասիպէթիյլէ, սապահլաերն զաթը հազրէթի Բատիշահի, զաեէթ կիւզել պիր արապաեա սիւար օլտուգլարը, վէ մուվաճեէհէյի Հիւմաեունլարընտա Նամըգ վէ Ղազի Օսման բաշլար պուլունտուգլարը հալտէ, էօնաէն սիւարի եավէրանը հարպը, վէ արգատան սէրայը Հիւմաեունունն պիւճիւմէ միլքիեէ վէ ասքէրիեէ պիւեիւք մէմուրիյնի, միւշիրան, ֆէրիգան, գուրէնալէր, քեաթիպլէր, պիւեիւք իւնիֆորմալարընը կիեէնմիշ, վէ նիշանլարընը թաալիգ իթմիշ օլարագ, ալալը վալէա իլէ սէրայը Հիւմաեունտան չըգըլըպ, Եըլտըզտան Պէյիք-թաշ ճամիսինէ գատար, ասաքիրի Շահանէ սաֆպէսթէյի սէլամ օլարագ տուրտուգլարը, վէ պինլէրճէ արապալար իլէ բէք չօգ հարէմ թազըմը վէ էֆրատը սայիրէ հազըր պուլունտուղու հալտէ, մէգքիւր ճամիեէ աղիմէթ իտիլմիշ տիր։

Ճամինին մէյտանը կէչիլմէզ տէրէճէտէ օլուպ, օրատան Ցօլմա-պաղչէեէ գատար խասսա բիեատէ ասքէրի, էրթօղրուլ ւիւարի ալաեը, պահլիեէ բիեատէ ալաեը վէ էօնտէն մուզիգա օլարագ մաեէթի Շահանէնին զուավ թապուրլարը տիզիլմիշէր տիր։ Ճամինին գաբուսունտա վէ սաղտա, քեաֆֆէյի միւշիրան, ֆէրիգան վէ բիճալը ասքէրի օլուպ, միւշարիլէյհիւմիւն օրթասընտա, սատրազամ հազրէթլէրի, քեաֆֆէյի վիւքէլայի ֆէխամ հազարաթլայա պերլիքտէ, վէ մաազուլ վիւքէլա եանի խայրէտտին, Սայիտ, Էտհէմ բաշլար հազարաթը վէ տիկէրլէրի, պիւեիւք իւնիֆորմալարը վէ նիշանլարըլա, վէ սօլտա վալիտէ սուլթան հազրէթլէրիյլէ տիկէր սուլթանլար հազարաթընը բաքիպ օլուգլարը սէրայ ասլապալարը պուլունմուշլար տիր։

Պու արապալարընը արգասընտա, միւզիգայի Հիւմաեուն տուրմուշ տուր։ Ալէալը վալէանընը եագլաշարը պօրուլար իլէ խապէր վիրիլմիշ, վէ մէյտան մահէլլինտէ իւչ տէֆա «Բատիշահըմ չօգ եաշա» տուասը պիւլենտի ավազ իլէ բէֆիտիրմիշ տիր։ Զաթը հազրէթի Բաաիշահիեէ, ճամինին գաբուսունտա, սէրայընը պիւեիւք մէմուրլարը, գըյմէթտար թէբսիլէր տէրունինտէ ալթուն պօխորտանլար իլէ բէսմի իսթիգպալի իճրա իլէմիշլէր տիր, վէ պատէհու զաթը հազրէթի Շէհրիեարի, ճամիեէ տուխուլլէրինտէ, էտիեէյի լազըմէնին օգունուլմասընա պաշլանմըշ, վէ քեաֆֆէյի բիճալ մէմուրիին վէ խալգ տախի, ճամիեէ կիրմիշլէր տիր։

Բէսմի բուհանի պիր սաաթ գատար իմթիտատ իտիպ, պատէհու Ցօլմա-պաղչէ սէրայը ալիսինէ կիտիվէք թէտարիքեաթը կէօրլիմիշ տիր։ Շէօյլէքի, սատրազամ, շէյխ իսլիսլամ վէ մանսուպ վէ մաազուլ վիւքէլա հազարաթը իշին խասսա-խըրըտան միւզէյեէն վէ միւքէլլէֆ աթլար թախսիս օլունուպ, միւշարիլէյհիւմ, Ցօլմա-պաղչէ սէրայընա տօղրու, եէկիտիկէրինտէն 100 էր մէթրօ ուզագտա օլարագ իլէրլէմիշլէր տիր։ Վիւքէլանընը ալալը կէչտիքտէն սօնրա, ալալը վալէայը Բատիշահի եօլա չըգմըշ տըր։ Միւշիրան, ֆէրիգան վէ սայիր պիւեիւք զաթիան, իքի օրրա իւզրէ եաեան եիւրիւմէքտէ օլուպ, զաթը հազրէթի Բատիշահի տախի կիւզել պիր աթա սիւար օլարագ, վէ իքի թարաֆտա տուրան էհալիեի սէլամլաեարագ, սէրայը ալիյի մէզքիւրէ տօղրու ազիմէթ իլէմէքտէ, վէ արգատան, մապէյնի Հիւմաեուն մէմուրիյնի ալիեէյի միլքիեէսիյլէ եավէրանը հարպլար կէթմէքտէ պուլունմուշլար տըր։

Զաթը չէվքէթմէապ էֆէնտիմիզ, սէրայը ալինին պիւեիւք գաբուսունտան կէրտիքլէրի օրրատա, իչէրքի գաբուսունն նէրտիվէնի ալթընտա գուրպանլար քէսիլմիշ, վէ խուսուսի տայիրէտէ պիր ազարամ վէ իսթիրահաթտան սօնրա, զաթը հազրէթի Թաճտարի, պիւեիւք սալաեը թէչրիֆ պուեուրմուշլար տըր։ Պու սալա, կէօրիւլէճէք պիր մէնդարէ օլուպ, չէօյլէքի զաթը Շէհրիեարինին գուուտ իթտիքլէրի թախթը սաղընտա, չահզատէկեան վէ խրտիվը սապգ իսմայիլ բաշա հազարաթը, վէ սօլտա սատրազամ, շէյխ իւլ իսլամ, քեաֆֆէյի մանսուպ վէ մաազուլ վիւքէլա, իւլէմա վէ սէրայը Հիւմաեունունն պիւեիւք մէմուրիյնի, վէ անլէրտէն սօնրա, միւշիրան, ֆէրիգան, վէ 'ուլեա էվվէլի բաեէսինէ գատար օլան միլքիեէ մէմուրլարը վէ իսթանպօլ բաեէսինէ գատար օլան իւլեմա, պիւեիւք իւնիւֆորմալարընը վէ էլպիսէլէրինի կիեէնմիշ օլարագ աեագտա տուրմուշլար տըր։

Թէչրիֆաթը ումումիեէ նազըրը հազրէթլէրի, էլ էօրմէք իշարէթինի վիրմիշլէր, վէ պու բէսմ էսնասընտա, զաթը հազրէթի Շէհրիեարի, թէպաալը Շահանէլէրինին թէսրիքլէրինի, տէրքեաբ օլան նէզաքէթի ճէմիլէլէրիյլէ գապալ, վէ պաշլըճա խըտիվը սապգ իսմայիլ, բրէնս Հալիմ վէ խայրէտտին բաշալարա լուֆֆէն իլթիֆաթը մախսուսէ իպրազ պուեուրմուշլար տըր։

Պիր սաաթ գատար իմթիտատ իտէն բէսմի մէզքիւրտէն սօնրա, զաթը հազրէթի Բատիշահի, աչըգ փայթօնա բաքիպ օլուուգլարը հալտէ, երինէ այնի ալէայը վալէա իլէ եըլտըզ սէրաեը ալիսինէ ավտէթ վուգու պուլմուշ տուր։

Էլ էօրմէք բէսմի էսնասընտա, իթթիֆաքյէե ալաեը գօմանտանը Զէյնէեի բաշա հազրէթլէրինէ իմթիեազ նիշանը ալիսինին պիր գրթա ալթուն միտալիասը իհսան պույրուլմուշ տուր։

ԹԻԻՃԱՌԻԵԷ

Պու հաֆթա մուամէլաթը թիւճարիեէ բէք զայիֆ պիր հալտէ օլուպ, մէվատը թիւճարիեէտէն էքսէրիսինին ֆիեաթընճա հիչ պիր թէպէտտիւլ վուգու պուլմամըշ տըր։ Մէվճուտը ֆըգտանը հասէպիյլէ հուպուպալի ֆիեաթընտա կէօրիւլէն թէրագգը տախի տուրմուշ տուր։ Պու հաֆթա Շարգի Ռումէլիտէն 10.000 քիլէ եումշագ պուղտայ վարիտ օլմուշ վէ բէք ճիւզի մըգտար սաթըշ օլմուշ տուր։ Պու հաֆթա զարֆընտա բիեացաեա 7000 քիլէ ազիմա պուղտայը կիլիպ, շաեանը զիքը պիր սաթըշ վուգու պուլմամըշ տըր։

Սէքիզ կիւն զարֆընտա 3000 չուվալ ուն վիրուտ իտիպ, 700 չուվալ սարիլմըշ օլտուղունտան, կէչէն հաֆթատաքի 8500 չուվալ մէվճուտը 4500 չուվալա թէնէզզիւլ իթմիշ տիր։

Իխրաճաթ էշեասընտան թիֆիլիք, մէթրուք պիր հալտէ օլուպ, պու մալին ֆիեաթը Լօնտրա խապէրլէրինէ կէօրէ, թէզայիւտ վէ թէտէնի իթմէքտէ վէ շիմտիքի հալտէ կէրէք Տէրսաատէթ վէ կէրէք Լօնտրատա թէտէննի հալինտէ պուլունմագտա տըր։ Եիւն թիճարէթի տախի հէր նէ գատար գասապ պաշը ճինսինին ալէա վէ էվսաֆը արաշընըմագտա իսէ տէ, բէք տուրկուն պիր հալտէ տիր։

Իքէք բիեացասը սաքին պիր հալտէ օլուպ, պու հաֆթա կէրէք միւվէրրէտսաթ վէ կէրէք ախզու իթա վուգու պուլմամըշ տըր։

Բամուգ սաթըշը 100 պալեաեա պալիղ օլմուշ վէ Իզմիրտէ պաղը ալըշվէրիշ վուգու պուլմուշ տուր։

Խալըլարա կէլինճէ, պու հաֆթա վիրուտ իտէն պիր մըգտար Գարապաղ խալըսը պաղը ախզ ու իթաեա սէպէպ օլմուշ տուր։

Պու խալըլարտան պէհէրի 22 ֆըրանգտան 300 բարչա վէ խօրասան խալըլարընտան պէհէր մէթրօսը 28 ֆրանգտան 200 մէթրօ միւրեպպի վէ Անատօլու խալըլարընտան 30 ֆըրանգտան 100 բարչա վէ 20 ֆըրանգտան 100 բարչա եէնի Շիրվան վէ 95 ֆըրանգտան 150 բարչա Պուխարա խալըլարը սաթըլմըշ տըր։ Բիեացատա կէրմի օլուպ, մէվճուտ մըգտարը բէք ճիւզի տիր։

Աֆիոն թիճարէթինճէ կէչէն հաֆթատաքի գատար կէրմի եօգ իտի։ կէչէն հաֆթա սաթըլան էլլի սանտրդա մուգապիլ պու հաֆթա Պալըքէսիր, Պէյ բազար, Նալը խան վէ կէյվէ մալինտէն սաթըլան մըգտար 30 սանտրդա պալիղ օլմուշ տուր։ Ֆիեաթ 125 իլէ 140 ղրուշ արասընտա միթէհավիւլ պուլունուպ, բիեացատա մէվճուտ մըգտար 500 սանտրդտան իպարէթ տիր։

Գէնտիր իշի կէրէք պուրատա վէ կէրէք մահալը սայիրէտէ սաքին պիր հալտէ տիր։

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Տէվլէթի Ալիեէ խըտմէթինտէ պուլունան Հօպ, Բիսթօվ վէ Գամբհօվէնէր բաշալար, գօնթրաթլարը խիթամ պուլտուղունտան, խթիֆալարընը վիրմիշլէր տիր։ Պու խթիֆանընն գապալ օլունուպ օլունմաեաճաղը մալիւմ տէյիլ իսէտէ, հիւքիւմէթի Սէնէյլէճէ թէճտիտի արղու օլունաճաղը միւհիմմիլ տիր։

—

Պուլկարիսթան գաբու քէթխիւտասը տօղթօր Վուլգովիչ, ֆամիլեաճա պաղը իշլերի իշին մէմլէքէթինէ կիթմիշ օլուպ, պու հաֆթանընն սօնլարընա տօղրու չէհրիմիղէ ավտէթ իտէճէք տիր։

—

Ճումաա կիւնիւ Թարապիտաա պիր Ռումպէլէմէսի, սուի գասա ֆիքրիյլէ քէնտիսինի տէնիզէ աթըպ, ինկիլիզ սէֆարէթխանէսի գավասլարընտան պիրի տախի մէզպուրէնին մէզքիւր հարէքէթինի կէօրմէքլէ, գուրթարմագ իւզրէ, քէնտիսի տէ տէնիզէ աթլամըշ, լաքին օրասը ազընթը օլուպ, վէ զալիպա քէնտիսի տէ եիւզմէք պիլմէտիկինտէն, պիրլիքտէ պօղուլմալարը մուհագագ իքէն, մէզքիւր սէֆարէթին թէրճէմանլըգ տայիրէսինին աշճրը, ֆիղան ու ֆէրեաղարընը իշիթմէքլէ, տէնիզէ աթըլարագ, եարտըմլարընա չիթապան օլմուշ, վէ իքիսինի տախի սահիլի սէլամէթէ չըգարապիլմիշ տիր։

Մէզպուրէնին իշպու հարէքէթի մէյեուսանէսի, նիշանլըը թարաֆընտան թէրք իտիրմիշ օլմասը քէտէրինտէն նաշի իմիշ։

—

Տիւն, Պէշիկթաշտա, Տօղրու եօլ նամ մահէլլտէ պիր խանէնին շահնիշինի պէսպէլի տիգգաթսըզլըգլա աթըլան եանմըշ պիր սիկարատան թութուշարագ, էրէյիճէ եանտրգոտան սօնրա կէօրիւլիւպ, էթրաֆտան օլունան եարտըմ վէ զայրէթ սաեէսինտէ եալընըզ մէզքիւր շահնիշին միւհթէրէգ օլմուշ տուր։

—

Տիւն ագշամ տախի Պօղազ իչինտէն քէօբրիւեէ կէլմէքտէ օլան սօն վաբօր, Պոեաճը-քէոյիւ իսկէլէսինէ եագլաշըրընտա, գարիեէյի մէզքիւրէնին տէնիզ քէնարընտա վագը եալըլարընտան պիրինին իւսթ գաթը թութուշմուշ օլտուղու, կէրէք եալընտա օլանլարտան վէ կէրէք էհալիյի զարիեէսէն կէօրիւլմէեիպ, անճագ մէզքիւր վաբօր խալգը թարաֆընտան կէօրիւլմէքլէ, վաբօր տուրտսուրուլմուշ, վէ գարիեէ վէ եալը խալգընա խապէր վէրիլմէքլէ, աթէշին սէօնտիւրիւլտիւկիւ, վէ պու սուրէթլէ ֆէնալըզըն էօնիւ ալընտըզը, վաբօրը մէզքիւրտէ պուլունան պաղը ահրպպամըզ թարաֆընտան խապէր վիրիլմիշ տիր։

ԹԷԼԷԿՐԱՖԻՑԷ

Բարիս, 17 օգոստ.— Գաեանտան ալընան պիր թէլէկրաֆնամէեէ նէզարէն, օգոստոսուն 14իւնճիւ կիւնիւ չէհրի մէզքիւրտէն պիր հարիզ զուհուրիյլէ չէհրի պաշլանղըճը օլան մահէլլէ միւհթէրէգ օլմուշ տուր։

Նուֆուսճա թէլէֆաթ օլմաեըպ, զարար զիեան օն միլեոն ֆրանգ թախմին օլունուեօր։

Ժէնէրալ Պուլանժէ, Սամ էեալէթինտէ տէվրինէ տէվամ իտիեօր։ տիւն Ապէվիլի վէ տիկէր պաղը մահէլլէրի զիեարէթ իթմիշ տիր։ Եէկտիկէրէ մուղալիր օլան այնի նիւմայիշլէր վուգու պուլմուշ, վէ պաղը միւճատէլաթ զուհուրա կէլմիշ տիր։

ՄԻԹԷՆԷՎԻԵԷ

—

Լոնտրա ֆուդարասը իչին, 1887 սէնէսինտէ 125 միլեոն ֆրանգ իեանէ սարֆ օլունմուշ տուր։

—

Պրթանիաեը քէպիրին սէնէլիք թրպպիեէ գոնկրէսի, ալաֆ. օդոստ. 7տէ կլասգ օվ չէհրինտէ քիչատ օլունմուշ տուր։ Իքի պին գատար թապիպ վէ ճերրահ մէղքիւր գոնկրէտէ հազրը պուլունմուշլար տրը։

—

Ինկիլիզ զազէթալարընդն ըիվայէթինէ կէօրէ, տէնիզտէ եիւզմէքտէ մէչհուր օյան Ամերիգալը Լարի Տոնովան, Շարինկ Դրոս քէօրբիւսինին թէրէսինտէն թարմն նէհրինէ աթլամազլա պոզուլմուշ տուր։ Պու զաթ, ագտէմճէ մէչհուր Նիկարա նէհրինին 200 աեագ եիւքսէքլիքտէքի պիր ուշուրումունտան Սէն Լորան նէհրինէ, վէ սոնրա տախի Պրոգլին քէօրբիւսինտէն Բոթոմագ նէհրինէ աթլամասըյլա քէսպի շէօհրէթ իթմիշ տիր։

—

Պէրլինտէ զէնկին պիր զաթ, ագ ճիկէր իլլէթինէ տիւշար օլանլարդն թէտավիսինէ մանասուս օլմագ իւզրէ պիր խասթախանէ ինշա իթտիրմէքտէ տիր։ Պու պինանդն ալթ գաթը վասի պիր տայիրէ իւզէրինտէ պազը ախբրլարը հավի օլուպ, պու ախբրլարտա եիւզէրճէ ինէքլեր պուլունտուրուլաճագ, վէ խասթալար իւսթ գաթլարտա եաթաճագլար իմիշ։ Պունլարդն թէտավիսի, եալընդզ ախբրլարդն գոգուսունու ալմագտան իպարէթ օլուպ, պունուն իչին տախի խասսէթէն հավա պօրուլարը եաբըլսաճագ իմիշ։

—

Էվրօբա բայրաթախթալարը իչինտէ, եալընդզ Բէթրէսպուրգ չէհրի տիր քի, էհալիսի արթաճագ եէրէ էքսիլմէքտէ տիր։ Ֆիլվագը եաբբլան սօն ըսթաթիսթիգէ նէզարէն, սօն օն սէնէ իչինտէ, էհալիի մէրգումէտէն 85 պին նուֆուստան զիեատէ էքսիլմիշ, վէ 1881տէ միգտարը նուֆուս 929 պին օլտուղու հալտէ, սօն ըսթաթիսթիգտէ 842 պին նուֆուս կէօսթէրիլմիշ տիր։

Պու վագրա օլ տէրէճէ զարիպ կէօրիւնմիշ տիւրքի, մէմուրլարդն իհմալ վէ տիգգաթսըզլըղընա համլ իտիլմէքլէ։ Կէլէճէք դեկտեմբեր այընտա եէնի պիր թահրիրի նուֆուս իճրասընա գարար վէրիլմիշ տիր։

ՏԻՀԵԹԼԻ ՊԻՐ ՃԻՆԱԵԷԹ

Ֆրանսանդն Բիւյ տը Տօմ էեալէթի տախիլինտէ թալանտ նամ մահէլտէ պու քէրրէ տէհշէթլի պիր ճինաեէթ վուգու պուլմուշ տուր։ Շէօյլէ քի երիկիրմի եէտի եաշընտա Մարի Շանէ իսմինտէ պիր գարը, պիրի Աննա իսմինտէ վէ պէշ եաշընտա սաղրը վէ տիլսիզ պիր գըզընը, տիկերի իւչ եաշընտա Միշէլ նամ օղլունու, վէ իւշինճիսիս Մարկրիթ իսմինտէ սէքիզ այլըգ վէ հէնուզ մէմէտէ օյան պիր մասունունու վէյը նամ չայտա պօղմուշ տուր։ Իշպու ճինաեէթի միւտհիշէ աթիտէքի սուրէթտէ վուգուա կէլմիշ տիր։ Չէօյլէ քի,

Պու սօն կինդլէրտէ մէրգումէ իլէ զէվճի արասընտա պիր միւնազասա վուգու պուլուպ, մէզպուրէ, զէվճինէ պիր քիւրէքլէ վուրմուշ, վէ աղրը սուրէթտէ եարալամըշ տրը։ Պիր գաշ կիւն սոնրա, եինէ այնի մէնդարէ զուհուրա կէլիպ, գարը, պալթա իլէ գօճասընդն իւզէրինէ հիւճում իթմիշ, վէ էկէր մերգում ֆիրար իթմէսէ, անը էօլտիւրէճէք իմիշ։ Պունուն իւզէրինէ, զէվճի, օնտան սոնրա գարըսընյլա պիրլիքտէ եաշամամագ գարարը գաթիսիլէ էվինտէն չընգմըշ, վէ հիւքիւմլի մարիֆէթիլէ զէվճէսինտէն գաթիէն այրըլանա գատար ահըպպասընտան պիրինին խանէսինէ կիթմիշ, վէ գարը տախի, զէվճինին իշպու ազիմէթինտէն տօլաեը բիւրդազապ օարագ, քէնտիսինի եանի զէվճինի թէլեֆ իտէճէկինի, վէ էվլատլարընը սուտտա պօղաճաղընը թէհտիտէն զէվճինէ խապէր կէօնտէրմիշ տիր։

Ֆիլվագը պու զալիմ վալիտէ, իշպու թէհտիտինի իճրա իտիպ, իրթէսի կիւն պիզզաթ վէյը նամ մահէլէ ազիմէթլէ, հիւքիւմէթի մահէլիեէեէ, զէվճի, էվլատլարընը նապէտիտ իթտիկինի, վէ իքի կիւնտէն պէրու չօճուգլարընը վալիտէլէրինին եանընտան ուղազլաթմըշ օլտուղունու, վէ խուսուսիյլէ մէմէտէ օյան չօճուղու իքի կիւնտէն պէրու սիւտ եէմէմիշ օլտուղունտան, անը թալեպ իթտիկինի պէեան իթմիշ, վէ հէր կէօրսիւկիւ քիմսէեէ, պու մինվալ իւզրէ հիքեաեէյի էչյֆիեէթ իտիպ, քէնտիսի տէ Լըրակ նամ քէօյտէ սաքին ֆամիլեասը խանէսինէ չէքիլմիշ տիր։ Մէզքիւր մայիւմաթ իւզէրինէ, վէյը սուլհ հաքիմի թալանտա կիտիպ, օրատա քեաղրա ֆապրիգասընտա օճագճըլըգ իտէն, վէ իթիպարը ումումիեի գազանմըշ օյան մէզպուրէ գատընդն կէվճինի ճէլպ իթմիշ, վէ չիքեաեէթի վագրա իւզէրինէ քէնտիմինտէն իյզահաթ իսթէտիկինտէ, մերգում, քէնտի խապէրի օլմագսըզդն էվլատընդն զայպ իտիլմիշ օլտուղունու, վէ գարըսընդն, քէնտիսինի թէլեֆ իտէճէկինի, վէ էվլատլարընը սուտտա պօղաճաղընը ագտէմճէ թէհտիտ իթմիշ իտուկինի պէեան իթմիշ, վէ ֆիլվագը վէյը նէհրի թէհտարրի իտիլմէքլէ, պիչարէ իւչ մասումունն տախի նաշլարը պուլունմուշ, վէ պունուն իւզէրինէ, զատտարը մէզպուրէ տէրտէսթ իտիլիպ, իսթինթագ իտիլմէք իւզրէ հապսխանէեէ աթըլմըշ տրը։

Աթիտէքի մալիումաթ՝ թարաֆրմըզա թէպլիղ օլունմուշ տուր։

Մահը ճարինին 4/16 սընտան պէրու, պիրինճի վէ իքինճի սընըֆ եօլճու վակօնլարը, ագշամդն ալաֆրանգա սաաթ 8 ինի 15 տագրգա կէչերէք, Սիրքէճի մէվզիֆինէ հարէքէթ իտէն վէ սապահդն սաաթ 8ինի 15 տագրգա կէչերէք մէզքիւր մէվզիֆ վասըլ օլան եէվմիեէ եօլճու գաթարլարդյա Տէրսաատէթ իլէ Վիէննա, վէ Վիէննա իլէ Տէրսաատէթ արասընտա իշլէմէքտէ տիրլեր։

Պինապէրին Սօֆիա, Նիշ, Պելկրատ Պուտապէշթա, վէ Վիէննաեա միւթէվէճճիհէն Տէրսաատէթտէն հարէքէթ իտէն եօլճուլար՝ եօլտա վակօն թէպտիլինէ մէճպուր օլմագսըզդն եօլճուլուգլարընա տէվամ իտէպիլճէք տիրլեր։

Տէրսաատէթտէն Վիէննաեա իտիլճէք սէյեահաթդն թարիֆնամէսի զիյլտտէ պէեան օլունուր։

		Սաաթ		
Հարէքէթ	Տէրսաատէթ	8	15	Ագշամ
Վիսուլ	Էտիրնէ	5	10	Սապահ
»	Ֆիլիպէ	10	52	»
»	Պէլօվա	12	43	Ագշամ
»	Սօֆիա	4	29	»
»	Զարիպրօտ	6	43	»
»	Նիշ	9	55	»
»	Պէլկրատ	4	45	Սապահ
»	Պուտապէշթա	1	25	Ագշամ
»	Վիէննա	7	15	»

—

		Սաաթ		
Հարէքէթ	Վիէննա	8	00	Սապահ
»	Պուտապէշթ	2	40	Ագշամ
»	Պէլկրատ	10	50	»
»	Նիշ	5	38	Սապահ
»	Զարիպրօտ	9	57	»
»	Սօֆիա	12	16	Ագշամ
»	Պէլօվա	3	57	»
»	Ֆիլիպէ	5	47	»
»	Էտիրնէ	11	24	»
Վիսուլ	Տէրսաատէթ	8	15	Սապահ

Ռումէլի չըմէնտրֆէրլէրինին իլանը տրը

Պունանան ագտէմ 1 փեւտրվար 1886 թարիխիլէ նէչը օլունան թարիֆաի մախսուսէ մուճիպինճէ, թամ վակօն պօեու օլարագ, սէվգ օլունաճագ ճիւմլէ իրսալաթա տայիր չէբայիթի մախսուսէի նագլիեէսին գէսխիլէ, իշպու 1888 սէնէսի ալաֆրանկա օպոստոսդն 15 ինճի կիւնիւնտէն իթիբարէն եէնի պիր չէբայիթ իլէ Պէլօվա վէ Եանպօլու իլէ Տէտէ-ագաճ վէ Սէլանիք իլէ Միթրօվիչա վէ Բուսճուգ իլէ Վարնա խաթթլարընտա հիւքմիւ ճարի օլաճաղը կիպի, իշպու եէնի չէբայիթի մախսուսէի նագլիեէլէր հէր պիր մէվզիֆտէ նիւսխէսի սիմ ագչէ պիր զրուչա ֆիրուխթ օլունմագտա օլտուղու իտարէ թարաֆընտան իլան օլունուր։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

—

ԴԱԼԱԹԱ ԳՕՐՍԱԸ

Գալաթա 8 օգոստ.

Հ. գ. ումումի 7 գաբ. դ. ք.	16	8½
» գ. օգոստ. 8 աչքլ. (տուպլը	16	9
Իւնիֆիե գաբ. 7 գուբ.	16	8½
» աչքլ.	16	9½
Սէրի Ա. Ա. Իսթիգրաղ	38	00
» Բ. Բ.	15	
» Գ. Գ.	16	9½
Ռումէլի չըմէնտրֆէրի	41	75
Ագչէ ֆարիզի	6	0՝)
Բաբոր	25	
Հէվալէսիզ	30	

ՓԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի-Էնէրալ	7	24
Սթամպոլ պանգասը	6	25
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4	08
Թրամվայ	4	67½
Սօսիէթէ օթթօման պանգասը	4	20

ԱԴԶԷԼԷՐԻՆ ՖԻԵԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրուշտան	Ղ.	Բր
Պէեազ Մէճիտիեէ ֆարգը	108	15
Մէթալիք »	104	30
Պէշլիք »	104	
Ալթընըզ »	104	
Պագըր »	000	
Գայմէ »	0000	
Ինկիլիզ լիրասը	110	30
Ֆրանսզ ալթունու	88	00
Բոլ	91	4
Գրէմից ալթունու	51	20
Գարպոն գամէսի	9	15
Իսթիգրազը տախիլի	0՝)	00
Գաբանսը	37	30
Աչքլարը	37	36

Պուրէյլ, օղլունուն մուվաֆֆէքէսինտէ, գարընտաչընդն վէֆաթընտան նաչի իզհարը քէտէր վէ էսէֆ իյլէմէսի պիր վազիֆէ օլտուղունու միւնասիպ ատտ իտէրէք, եավաչ սէտա իլէ,

— Վա՛խ պիչարէ գարընտաչըմ, զէվալը պիրատէրիմ, տէտի։

Կօթիէ։ – Սէրվէթի նէ՞ միդտարա պալիղ օլուեօր։

Պուրէյլ։ – Ֆի՞մ պիլիր։ գարընտաչըմ սօն տէրէճէ թամաքեար օլուպ, ադչէ երզմագ արզուսիյլէ, բէք չօգ չէյլէրտէն քէնտիսինի մահրում գըլար իտի։ Մէրգում, չարապ գօմիսիօնճուլուղու իթմիշ օլտուղունտան, պիր միդտար իրատ տիւզմիւշ օլմալը տրը։ Եարընդն Բարիստէ, մուգավէլաթ մուհարրիրի նէզտինէ կիտէճէկիմտէն, օրատան հէր չէյի անլարընդ։ Պիզ տէ ազ վագրթտան Բարիստէ իգամէթ իտէճէեիզ։

Կօթիէ, պու խապէր իւզէրինէ Լիւսիէնէ աթիտէքի թէզքիրէեի եազտը։

«Կէօրիւեօրսունուզ քի, սէվկիւլիւմ, բէտէրիմին պէնի իաշթէմէսի վէ արամասը, ֆէլաքէթ խապէրի վիրմէք իչին տէյիլ իմիշ։ Բէտէրիմ, պու քէրրէ պիր միրասա սահիպ օլմուշ տուր։ Իհթիմալ քի, պու միրաս պիւեիւք պիր մէպլաղ տրը։ Սէվկիւլիւնիւզ։»

Պատէհու մէրգում տէլիգանլը, թավուգլուղա կիթմէք իւզրէ հավլիտէն կէչմէքտէ օլան Գլօտինի չաղրրզպ,

— Գլօտին, գըզգարընտաչընդն մահզուզիեէթինի մուճիպ օլմագ իսթէ՞րմիսին, տէտի։

Գլօտին։ – Հէր վագրթ իսթէրիմ։

Կօթիէ։ – Էյլէ իսէ չու թէզքիրէմի քէնտիսինէ կէօթիւր, վէ պէնիմ եէրիմէ անը տէրաղուշ իյլէ։

Պուրէյլ։ – (Մէզքիւր սէօզլերի տինլէմիշ օլտուղունտան։) Լիւսիէնէ նէ՞ եազտըն։

Կօթիէ։ – Պիզիմկէ պէրապէր մէսրուր օլմասը իչին, իչիթտիկիմ խայրըլը խապէրի եազտըմ։

Պուրէյլ։ – Նէ՞ ֆայիտէսի վար տրը։

Կօթիէ։ – Եագընտա զէվճէմ օլաճագ տէյի՛լմի տիր։

Պուրէյլ։ – Օ հօ՛, նէ՛ չաբուզ գարար վէրիեօրսուն։ Պու տիլէնճի գը՞զ մը սէնին զէվճէն օլաճագ տրը։

Կօթիէ։ – Լաքին տիւն սապահ մուվաֆֆագաթ իտիեօրտունուզ։

Պուրէյլ։ – (Թէրսլիքլէ։) Էվվէթ, տիւն սապահ բազը օլուեօրտուղունու բանա անլամըշ օլան ատէմին ֆէվգէլատէ տիգգաթ վէ իթինա իլէ թէրթիպ վէ թէզեին իթմիշ պուլունտուղու իշպու պազչէտէ ահէսթէ սուրէթտէ եիւրիւմէքտէ իտիլեր։

Կօթիէ։ – (Սէվկիւլիւսիւնէ։) Լիւսիէն, պիլսէնիզ սիզի նէ՞ գատար սէվերիմ։

Լիւսիէն։ – Պէնիմտէ սիզէ օլան մուհապպէթիմ օլ գատար պիւեիւք տիւրքի, պու ճիհէթտէ սիզին մուհապպէթինիզ, պէնիմքինէ միւսաֆիր օլամագ։

Մէրգում տէլիգանլը, պու սէօզէ գարշըլըգ լաթիֆամիզ պիր չիքեաեէթ իտէրճէսինէ թէպէսսիւմ իթտի, վէ Մարի Տօրիա, պիր բէնչիրէնին արգասընտա տուրուպ, պու իքի աչըգլարա պագմագտա, վէ անլէրին մուհապպէթի քէնտի էսէրի օլտուղունտան, մէզքիւր հալտէն մահզուզ օլմագտա, վէ պիհագդրն քէնտիսինի մէսուտ ատտ իյլէմէքտէ իտի։ Զիրա պազը ֆամիլեալար իչին, քէնտի սաատէթլէրինի, տիկէրլէրին մէսուտիեէթինտէ արամագլըգ իմթիեազը պիր խասսէ գապիլինտէն օլուպ, պաղչէպան Տօրիա տախի օգապիլ ֆամիլեալարտան իտի։ Մէզպուրէ գատընդն ղուրուրլանմաեա տա հագդը վար իտի, չիւնքի Լիւսիէն վէ Կօթիէ իքիսի տէ եէկտիկէրինէ բէք միւնասիպ իտիլէր։ Շէօյլէքի իքիսի տէ ուզուն պոյլու, պիչիմլի, վէ Կօթիէ՝ սարը բէնկլի, գըսսա սագալը, մավի կէօզլիւ, սաքին, ճէսուր վէ սէրպէսթ թապիաթը օլուպ, Լիւսիէն իսէ, էսմէր, պագըշը, թաթը, վէ սահիպէյի իֆֆէթ ու թէպաթ պիր գըզճըղազ իտի։

Մէզպուրէ, Կօթիէնին գօլթուղունա էեիլէրէք,

— Սէվկիւլիւ տօսթում, հաեաթըմ ատէթա պիր բիւեա տրը։ Ցիւշիւնիւնիւզ պիր քէրրէ քի, էկէր էօեէ վալիտէմ օլմասա իտի, հալիմ նի՞ճէ օլաճագ իտի։ Գըզգարընտաչըմին վէ պէնիմ հալիմիզ նէ՞րէեէ վարաճագ իտի։ Էօեէ վալիտէմինիմին հագդընտա հիսս իտէկէլտիկիմ մուհապպէթի, վէ սիզին հագդընըզտա տույտուղում աչդը, վէ Գլօտին իչին զաեէթլէ խայրխահ պուլունան բէտէրինիզ հագդընտաքի չիւբրանիյեէթի իսթիապ իտէպիլմէք իչին, գալպիմ նէ՞ տէրէճէ վասի օլմալը տրը։։։ Պունտան էվվէլ ասլա ֆամիլեամ եօգ իտի։։։ պու կիւն իքի ֆամիլեամ վար տրը։։։ եարընդն իւչ օլաճագ տրը։։։ Ցօ՛սթում, ուեանմատըզըմ հալտէ, պու հալ բիւեա տէյի՛լ մի տիր։

Կօթիէ։ – Լի՛ւսիէն, նէ՞տէն վէսվէսէ իտիեօրսունուզ։

ՇԱՐԳ ՏԷՄԻՐ ԵՕԼԼԱՐԸ

Եօլճուռ թարիֆաը, 1888 Օգոստոս 2/14 տեսն իրիպարեսն

ՍԹԱՆՊՕԼ — ԷՏԻՐՆԷ — ՊԷԼՕՎԱ ԽԱԹԹԸ

ՍԹԱՍԻՕՆ		Եօլճուռ Գաթաբը Ն. 2	Մուխթէլիթ Գաթ. Ն. 52
		Հէր կիւն հարէքէթ իսէր։	
		Ագշամ	Սապահ
Սթամպօլ	Հարէքէթ	8 15	7 00
Գում-գաբու	»		7 14
Եէտի-գուլէ	»		7 27
Մսգրի-քէօյ	»		7 50
Այխթէֆանօ	»		8 3
Ֆիւչիւք-Զէքմէ	»		8 14
Սպարթա-գուլէ	»	9 30	8 53
Հատրմ-քէօյ	»	9 52	9 26
Զաթալճա	»		10 07
Գապագճը	»	10 49	10 40
Սինէքլի	»		11 44
Զէրքէս-քէօյ	Վիսուլ	12 2	12 26
	Հարէքէթ	12 4	12 51
Զօրլու	»	12 46	1 43
Մուրատլը-Ֆէօր	»		2 33
Սիլէր	»		3 3
Լիւլէ-Պուրկազ	»	2 16	3 44
Պապա-Էսքի	»	2 47	4 28
Բավլօ-քէօյ	»		5 9
Ուզունն-քէօբրիւ	»	3 51	5 58
Գուլէլի-Պուրկ	»	4 14	6 30
Ուրլի	»		6 53
Էտիրնէ	Վիսուլ	5 10	7 40
		Սապահ	Ագշամ

ՍԹԱՍԻՕՆ		Եօլճուռ Գաթաբը Ն. 1	Մուխթէլիթ Գաթ. Ն. 51
		Հէր կիւն հարէքէթ իսէր։	
		Ագշամ	Սապահ
Էտիրնէ	Հարէքէթ	11 24	7 15
Ուրլի	»	—	8 06
Գուլէլի-Պուրկա	»	12 20	8 38
Ուզուն-քէօբրիւ	»	12 39	9 08
Բավլօ-քէօյ	»	—	9 50
Պապա-Էսքի	»	1 50	10 42
Լիւլէ-պուրկազ	»	2 17	11 20
Սիլէր	»	—	11 59
Մուրատլը	»	—	12 36
Զօրլու	»	3 52	1 35
Զէրքէս-քէօյ	Վիսուլ	4 29	2 19
	Հարէքէթ	4 34	2 44
Սինէքլի	»	—	3 34
Գապագճը	»	—	4 29
Զաթալճա	»	6 11	4 59
Հատրմ-քէօյ	»	6 46	5 51
Սպարթա-գուլէ	»	—	6 17
Ֆիւչիւք-Զէքմէճ	»	—	6 54
Այխթէֆանօ	»	—	7 07
Մսգրի-քէօյ	»	—	7 22
Եէտի-գուլէ	»	—	7 39
Գում-գաբու	»	—	7 51
Սթամպօլ	Վիսուլ	8 15	8 00
		Սապահ	Ագշամ

ԷՏԻՐՆԷ — ՊԷԼՕՎԱ ԽԱԹԹԸ

ՍԹԱՍԻՕՆ		Եօլճուռ Գաթաբը Ն 102	Մուխթէլիթ Գաթ. Ն 122
		Հէր կիւն	Բազար իրթէսի Զարշէնպիհ ճումա
		Սապահ	Սապահ
Էտիրնէ	Հարէքէթ	5 20	9 35
Գատը-քէօյ	»	—	10 15
Մուսթ.-բաշա	Վիսուլ	6 15	10 53
	Հարէքէթ	6 40	11 18
Հարմանլը	Վիսուլ	7 21	12 18
	Հարէքէթ	7 36	12 33
Թըրնօվա	Վիսուլ	8 00	1 05
			Ագշամ
			Սալը Բէնճէ. ճումա իրթէսի
			Ագշամ
Թըրնօվա	Հարէքէթ	8 08	1 40
Խաս-քէօյ	»	8 44	2 34
Եէնի-մահալլէ	»	9 33	3 47
Բաքաշլը	»	10 04	4 30
Խաթունիցա	»	10 31	5 07
Ֆիլիպէ	Վիսուլ	10 52	5 32
	Հարէքէթ	11 02	Ագշամ
Բազարճըգ	»	11 57	— —
Սարէմպէյ	»	12 24	— —
Պէլօվա	Վիսուլ	12 43	— —
		Ագշամ	

ՍԹԱՍԻՕՆ		Եօլճուռ Գաթաբը Ն 101	Մուխթէլիթ Գաթ. Ն. 121
		Հէր կիւն	Բազար իրթէսի Զարշէնպիհ ճումա
		Ագշամ	
Պէլօվա	Հարէքէթ	3 57	
Սարէմպէյ	»	4 17	
Բազարճըգ	»	4 43	
Ֆիլիպէ	Վիսուլ	5 37	Սապահ
	Հարէքէթ	5 47	8 50
Խաթունիցա	»	6 09	9 17
Բաքաշլը	»	6 40	9 57
Եէնի-մահալլէ	»	7 05	10 41
Խաս-քէօյ	»	7 54	11 51
Թըրնօվա	Վիսուլ	8 29	12 35
			Ագշամ
			Սալը Բէնճէ. ճումա իրթէսի
			Ագշամ
Թըրնօվա	Հարէքէթ	8 34	1 20
Հարմանլը	Վիսուլ	8 58	1 53
	Հարէքէթ	9 13	2 08
Մուսթ.-բաշա	Վիսուլ	9 54	3 07
	Հարէքէթ	10 19	3 32
Գատը-քէօյ	»	—	4 13
Էտիրնէ	Վիսուլ	11 14	4 50
		Ագշամ	Ագշամ

ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻԻՍՓԻԻՊ ԽԱԹԹԸ

521 Ն° ԳԱԹԱՐ

Պէհէր հաֆթանքն հէր կիւնլէրի հարէքէթ իսէր։

ՍԹԱՍԻՕՆԼԱՐ		Ս. Տ.
		Ագշամ
Իւսքիւպ	Հարէքէթ	1 10
Զէլէնիքօ	»	1 50
Քէօբրիւլիւ	Վիսուլ	2 37
	Հարէքէթ	2 47
Վէնից-Կրատաքօ	»	3 42
Գրիվօլագ	»	4 30
Տէ-մրգաբու	Վիսուլ	5 09
	Հարէքէթ	5 24
Սթրումիցա	»	6 02
Միրօվէչ	»	6 12
Կէվկէլի	»	7 02
Կումանճէ	»	7 38
Գարասուլու	»	7 49
Ամաթօվա	»	8 13
Թօրսին	»	8 65
Սէլանիկ	Վիսուլ	9 35
		Ագշամ

522 Ն° ԳԱԹԱՐ

Պէհէր հաֆթանքն հէր կիւնլէրի հարէքէթ իսէր։

ՍԹԱՍԻՕՆԼԱՐ		Ս. Տ.
		Սապահ
Սէլանիկ	Հարէքէթ	6 00
Թօրսին	»	6 39
Ամաթօվա	»	7 24
Գարասուլու	»	7 49
Կումանճէ	»	8 00
Կէվկէլի	»	8 40
Միրօվէչ	»	9 23
Սթրումիցա	»	9 53
Տէ-մրգաբու	Վիսուլ	10 11
	Հարէքէթ	10 21
Գրիվօլագ	»	11 11
Վէնից-Կրատաքօ	»	11 56
Քէօբրիւլիւ	Վիսուլ	12 49
	Հարէքէթ	12 59
Զէլէնիքօ	»	1 51
Իւսքիւպ	Վիսուլ	2 30
		Ագշամ

ԷՏԻՐՆԷ — ՏԷՏԷԱՂԱՃ ԽԱԹԹԸ

ԳԱԹԱՐ ՆՈՒՄԷՐՕՍՈՒ 222

Պէհէր Սալը, Բէնչէչէնպիհ վէ ճումա իրթէսի կիւնլէրի հարէքէթ իսէր։

ՍԹԱՍԻՕՆ		Ս.	Տ.
		Սապահ	
Տէտէ-աղաճ	Հարէքէթ	11	50
Ֆէրրէ	»	12	56
Պիտիկլի	»	2	00
Սուֆլի	»	3	03
Տիմէթօգա	»	4	15
Գուլէլի-Պուրկազ	»	4	58
Ուրլի	»	5	26
Էտիրնէ	Վիսուլ	6	20
		Ագշամ	

ԳԱԹԱՐ ՆՈՒՄԷՐՕՍՈՒ 221

Պէհէր Բազար իրթէսի, Զարշէնպիհ վէ ճումա կիւնլէրի հարէքէթ իսէր։

ՍԹԱՍԻՕՆ		Ս.	Տ.
		Սապահ	
Էտիրնէ	Հարէքէթ	9	20
Ուրլի	»	10	19
Գուլէլի-Պուրկազ	»	10	59
Տիմէթօգա	»	11	35
Սուֆլի	»	12	57
Պիտիկլի	»	1	50
Ֆէրրէ	»	2	51
Տէտէ-աղաճ	Վիսուլ	3	50
		Ագշամ	

ԻՒԹԱՐ.— Տէրսաատէթ միւլկագաթը գաթարլարընըն թարիֆասը պաշգաճա նէր օլունմուշ տուր։

ԻՇԼԷՏԻՃԻ ԴՈՒՄԲԱՆԻԱՆԸՆ ՄԻԻՏԻՐԻԵԷԹԻ

ԹԸՐՆՕՎԱ — ԵԱՆՊՕԼՈՒ ԽԱԹԹԸ

ԳԱԹԱՐ ՆՈՒՄԷՐՕՍՈՒ 322

Պէհէր Բազար իրթէսի, Զարշէնպիհ վէ ճումա կիւնլէրի հարէքէթ իսէր։

ՍԹԱՍԻՕՆ		Ս.	Տ.
		Սապահ	
Իշպու գաթար պաշլըճա խաթթըն ախիսէի գաթարլարընա միւսատաֆ տը։			
Ֆիլիպէտէն	Վիսուլ	12	35
Էտիրնէտէն	Վիսուլ	1	5
Թըրնօվա	Հարէքէթ	1	35
Գարա-բունար	»	2	19
Բատնէ-մահալլէսի	»	3	22
Եէնի-Զաղրա	»	4	29
Ըսլիֆլօ-Քէրմանլը	»	5	25
Եանպօլու	Վիսուլ	6	15
		Ագշամ	

ԳԱԹԱՐ ՆՈՒՄԷՐՕՍՈՒ 321

Պէհէր Սալը, Բէնչէչէնպիհ վէ ճումա իրթէսի կիւնլէրի հարէքէթ իսէր։

ՍԹԱՍԻՕՆ		Ս.	Տ.
		Սապահ	
Եանպօլու	Հարէքէթ	8	10
Ըսլիֆլօ-Քէրմանլը	»	9	10
Եէնի-Զաղրա	»	10	11
Բատնէ մահալլէսի	»	11	17
Գարա-բունար	»	12	16
Թըրնօվա	Վիսուլ	12	50
Իշպու գաթար պաշլըճա խաթթըն գաթարլարընա միւսատաֆ տը։			
Էտիրնէէէ	Հարէքէթ	1	20
Ֆիլիպէէէ	Հարէքէթ	1	40
		Ագշամ	

ԳՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՑԵԱՆ

Լիւսիէն. — Գաթի պիր շէյ սեոյլէեէմմ։

Կօթիէ. — Օ հալտէ՞...

Լիւսիէն. — Օ հալտէ, եագընտա պիր ֆէլաքէթ վուգու պուլաճագ տը՝ կիպի միւքէտտերիմ։

Մէրգում, Լիւսիէնի սէվտիկի վէ քէնտինին կէնճ օլտուղու, վէ սէվիլտիկինի հիսս իյլէտիկի ճիհէթլէ, միւսթագպէլէ էմին օլտուղունտան, մէզպուրէնին սեոզլէրինէ գարշըլըգ իսթիհզաքեարի սուրէթտէ թէպէսսիմ իյլէմէքտէ իտի։

Օլ էնատէ Բասդալ իլէ Հանրի, մէրգում վէ մէրգումէնին եանլարընա կէլտիլէր։

Բասդալ. — (Կիւլէրէք.) Կո՛թիէ, խուսուսի միւլագաթընը՝ սըրասընտա սիզի պիհուզուր իթտիկիմիզէ էսէֆ իտիրիզ, լաքին պիր աղ էվվէլ բէտերինէ բաաթ կէլտիք քի, Բարիստէն ալմշ օլտուղու պիր մէքթուպ իւզերինէ պիւլէնտի ավաղ իլէ սիզի չաղըրըեօր իտի, վէ թօհաֆ պիր հալ քէսպ իթմիշ իտի։

Կօթիէ. — Բէք իյի, կիտիեօրում։

Լիւսիէն, էլլերինի վէ անլընը, սէվկիւլիւսիւնէ սունտուղունտա, զաեէթ սօուդ օլտուղունտան, վէ վիճուտինտէ տիթրէմէ էսէրի մէվճուտ իտուկլինտէն, Կօթիէ,

— Լի՛ւսիէն, նէ՞յլինիզ վար, տէյլ սիւալ իթտի։

Լիւսիէն. — Բէտերինիզ սիզի չաղըրըեօր։ Սիզին ազիմէթինիզ պանա գօրդու վէրիեօր, զիրա վէսվէսէ իթտիկիմ ֆէլաքէթին վուգու պուլմուշ օլտուղունու զանն իտիեօրում։

Կօթիէ. — Ֆագաթ պու ագըլսըզճա պիր վէսվէսէ վէ գօրդու տուր։ Օլամա՞զ մը քի, ալաճաղըմ խապէր խայրըլը օլսուն։

Լիւսիէն. — Շիւպհէմ վար տը։

Կօթիէ. — Նէ օլտուղունու պէշ տագըդատան անլաեաճաղըմ. պէշ տագըդա սօնրա տախի սիզ անլաեաճագսընիզ։

Պէյլէ տիեէրէք, մէրգում, մէզպուրէնի տէրաղուշ իտիպ, կէօզլերի՝ աշգ ու սէվտա իլէ բարլաեարագ օրատան կիթտի։

Պապա Պուրէյլին չիֆթլիկի, Կարշտան պիր դաշ տագըդա ուզագտա վէ Սէն-Քիւքիւֆա օրմանը եագընընտա վագը օլուպ, ագտէմճէ զուհուրա կէլէն պիր հարիգտէն սօնրա միւճէտտէտէն ինչա իտիլմիշ օլան պիր պինատան, պուղտայ անպարլարընտան, պիր մանտրատան, վէ արտ թարաֆտա վագը ախըրլարտան իպարէթ իտի։ Տէրուն պինատա Պուրէյլ իգամէթ իտիպ, տիրրյարտան այրըլ-

մըշ օլան վասի պիր տայիրէտէ տախի թավուգ, հօրոզ, հինտի, կիւվէրճին վէ սայիր հայվանաթ պէպէնիրլէր իտի։

Պապա Պուրէյլ, թէքմիլ էօմրիւնտէ, իբի ուճու կիւճ պէլա իլէ պիր եէրէ կէթիրէպիլմիշ իտի։ Մէրգումուն զէվճէսի, Կօթիէնին տիւնեաեա կէլմէսինտէն ազ սօնրա վէֆաթ իթմիշ, վէ պու սէպէպլէ Պուրէյլ, չիֆթլիկինէ մախսուսէն տիգգաթ վէ նէզարէթ իտէն պիր գատընտան մահրում օլմասը իւզերինէ, թէքրար էվլէնմէք իսթէմէմիշ, վէ անճագ Կօթիէնին թալիմ ու թէրպիեէսի խուսուսունա ֆէվգէլատէ սայ ու իթինա կէօսթէրմէքլէ, սօն սէնէլէրտէ, օուղուրա սաթտըղը պաղը հայվանաթ վէ մահսուլաթը, մաթլուպէ քեաֆի օլմատըղընտան, արազիսինտէն պիր ազընը տախի գօմշուլարընա ֆիրուխթ իյլէմիշ իտի։

Պուրէյլ՝ զայիֆվիճուտ, գըսսա պոյլու, միւպհէմ վէ չիւպհէլի պագըշը պիր քիմսէ իտի։

Կօթիէ՝ Տօրիանին խանէսինտէն ավտէթինտէ, Պուրէյլ, Պէրնատէթ թէսմիեէ օլունան չիֆթլիկինտէ պուլունուեօրտու, վէ հէր շէյէ, եանի թաամ օտասը, մաթպախ, վէ եաթագ օտասը եէրինէ գուլլանըլան սալատա, աեագտա տուրմուշ օլուպ, զաեէթլէ գըզարմըշ վէ թահրիք օլունմուշ օլան կէօզլերի տիք տիք աթֆ իտիլմիշ իտի, վէ պիր գաչ տագըդա զարֆընտա օն քէրրէ օգունմուշ օլան աչըգ պիր մէքթուպու էլինտէ թուրմուշ օլուպ, թէքրար օգումագ թէչէպպիւսինտէ իտի։

Կօթիէ, բէտերի եանընա վարարագ,

— Էֆէնտի պապա, պու գատար միւսթաճէլ նէ՞ վար իտի քի, պէնի իսթէմիշսինիզ, տէյլ սիւալ իթտի։

Պուրէյլ. — Ֆիլվագը պիր ֆէլաքէթին չաբուգ խապէր ալընտըղընը, ֆագաթ խայրըլը պիր խապէրին օգապիլ օլմատըղընը չիմտի անլաեօրում։

Կօթիէ. — Վա՛յ, խայրըլը պիր խապէ՞ր մի ալտընըզ. զաթէն էօյլէ օլտուղունա էմին իտիմ։

Պուրէյլ. — Շու մէքթուպու օգուրսան, իչի չաբուգ անլարընն։

Մէգբիւր մէքթուպտա, Պուրէյլին, Բարիստէ իգամէթ իտէն, վէ պիր վագըթտան պէրու քէնտիսիյլէ արասը աչըգ օլան գարընտաշընը պիլա վասիեէթ վէֆաթ իթմիշ օլտուղու, վէ յաքին քէնտիսինտէն զայրի ֆամիլեասը օլմատըղընտան, էչեասըյա պիթիւն սերվէթինին, քէնտիսինէ գարմշ իտուկի իշար գըրընմշ իտի։